Contributed by David Dessers
dinsdag, 11 oktober 2011 - Last Updated dinsdag, 11 oktober 2011

Op zaterdag 1 oktober vond in Londen een Europese conferentie plaats tegen bezuinigingen en privatiseringen. De conferentie kwam er op initiatief van de Engelse Coalition of Resistance*. Meer dan 600 vertegenwoordigers van sociale en linkse bewegingen uit alle hoeken van Europa kwamen er samen in het Camden Center, hartje Londen. Er waren 17 verschillende werkgroepen rond thema’s als de crisis van de euro, fiscaliteit in de EU, de arbeidsmarkt of openbare diensten. De conferentie had de steun van de Europese Attac’s en vele andere sociale bewegingen. Daarnaast waren er ook woordvoerders van linkse partijen aanwezig, zoals het Portugese Links Blok, de Franse NPA of het Duitse Die Linke. De Europese linkerzijde zocht er een nieuwe adem om de strijd aan te binden met een Europese Unie die steeds drastischer bezuinigingen oplegt aan haar lidstaten en waarin de democratie verpletterd wordt onder een sixpack aan soberheidsbepalingen. En toch bleef de conferentie twijfelen tussen enerzijds een totaal afwijzen van Europa en anderzijds het bouwen van een tegenmacht binnen die Europese politieke ruimte.

Deze conferentie tegen bezuinigingen in de EU kwam er geen dag te vroeg. Vreemd hoe de geschiedenis kan lopen. Na de stevige andersglobalistische acties in Göteborg of Genua precies tien jaar geleden en na het eerste Wereld Sociaal Forum besloten een aantal sterke Europese sociale bewegingen te bouwen aan een Europees Sociaal Forum (ESF). De eerste editie van dat forum vond plaats in Florence (Firenze) in 2002 en werd afgesloten met een massademonstratie tegen de oorlogsdreiging in Irak met een miljoen deelnemers. Tijdens de jaren daarna vonden er nog tal van edities van het ESF plaats en de sterkhouders ervan –vakbonden, sociale bewegingen, actiegroepen en ngo’s – besloten om werk te maken van een echte Europese sociale beweging, die een tegengewicht zou kunnen vormen voor het neoliberalisme waaruit de Europese verdragen zijn opgebouwd. Er werd hard gewerkt en er werden ook vele resultaten neergezet.

Toen in 2008 de financiële crisis losbarstte in de VS, leek het ESF echter over zijn hoogtepunt. Terwijl er talloze keren werd gewaarschuwd dat de financiële markten de ganse samenleving in een houdgreep zouden kunnen nemen, was het ESF eigenlijk redelijk afwezig op het moment dat die financiële crisis van 2008 losbarstte en zeker toen de gevolgen ervan duidelijker aan de oppervlakte kwamen in 2009 en 2010. De conferentie van 1 oktober in Londen wilde dan ook niets minder dan het proces rond de opbouw van een eengemaakt Europees verzet tegen het neoliberale beleid nieuw leven inblazen, zij het in een heel andere sociale context. De Europese overheden hebben immers zwaar in de buidel getast om de banken te redden, waardoor er zware budgettaire kraptes ontstonden. Die crisis had een onmiddellijk effect op de economische toestand. En als klap op de vuurpijl gingen de markten opnieuw speculeren tegen landen die zogezegd hun kredietwaardigheid verloren hadden. Een neerwaartse spiraal met ongeziene gevolgen ondermeer in Griekenland, Portugal en Ierland. Het blijkt moeilijker te zijn om een Europees verzet op te bouwen wanneer de crisis het hart van de EU treft dan wanneer het om een crisis in Azië of Argentinië gaat.

In of uit de euro?

Tijdens de conferentie hoorden we verschillende getuigenissen van Griekse activisten. Daar word je toch even stil van. De loontrekkenden en gepensioneerden hebben er inmiddels 30 tot 50 procent van hun koopkracht moeten inboeten. Cinema’s, hospitalen, cultuurcentra sluiten in grote getale de deuren. Er werden reeds meer dan duizend scholen gesloten en de regering plant er nog tweeduizend extra te sluiten. Heel het economische leven is er stilgevallen en voor het eerst sinds Wereldoorlog II komt er opnieuw honger voor in Griekenland. De trojka (Europese centrale Bank, Europese Commissie en het IMF) stellen dat ze Griekenland ter hulp snellen, maar in de feiten verergeren ze de zaken alleen maar. De leningen aan het land zijn zo duur, dat je beter bent er zonder.

Maar wat is dan de oplossing voor Griekenland en de hele Europese linkerzijde? Daarover was er debat binnen de conferentie. De Franse econoom Michel Husson maar ook het Portugese Links Blok willen bijvoorbeeld maatregelen die Europa op een ander spoor zetten; Europese obligaties, een Europees ontwikkelingsfonds, een Tobintaks, een betere herverdeling van de rijkdom en desnoods een devaluatie van de euro. Husson vindt het strategisch onverstandig om te pleiten voor een uitstap uit de eurozone: “Wat zou een linkse regering in Griekenland moeten doen? Pleiten voor een uitstap uit de euro? Nee toch, dat zou veel te makkelijk zijn. Zo’n regering zou moeten weigeren om de schulden nog langer af te betalen en zou een ander Europees project naar voor moeten schuiven. “ Ook Husson vindt dat de EU structureel verkeerd in elkaar steekt, maar denkt dat de uitstap uit de euro slechts in laatste instantie overwogen moet worden. Niet om ideologische maar om strategische redenen. Met voorstellen voor een ander Europa win je de nodige legitimiteit om het ook te halen van alle stemmen die een nationale terugplooi bepleiten. Alex Callinicos, huisideoloog van de Britse SWP (Socialist Workers Party) was het daar niet mee eens: “De EU is een totaal verkeerde constructie, opkomen voor alternatieven binnen Europa betekent hoe dan ook breken met de EU en dus ook met de euro”.

Staak de schuldafbetaling

De schuldenkwestie stond erg centraal tijdens de conferentie. Er leek nogal een consensus te groeien rond het voorstel voor een audit van de schuld, onder democratische controle. Ga na waar de schuld vandaan komt, wie ervoor verantwoordelijk is en dan wordt meteen duidelijk wie ervoor moet opdraaien. Niet iedereen liep er warm voor, maar het staken van de schuldafbetaling werd als onvermijdelijk gezien voor de landen die het het hardst te verduren hebben vandaag. Ook de Duitse vertegenwoordigers van Attac maakten duidelijk waarom vandaag de Europese linkerzijde voor een moeilijke opgave staat. “In Duitsland zijn heel veel mensen ervan overtuigd dat Griekenland de dieperik ingaat omdat de bevolking te lui is of omdat ze de EU belazerd hebben.” De Duitse activisten nodigden de Grieken en de Portugezen uit om in Duitsland te komen spreken op publieke meetings om te praten over de toestand in hun land.

De conferentie bleef een beetje twijfelen tussen een radicaal afwijzen van Europa als dusdanig of het resoluut gaan voor een ander Europa. Veelzeggend was ook dat heel wat sprekers het enkel en alleen over het gevecht in hun eigen land hadden wanneer het ging over de strijd tegen soberheid in Europa. Toch was deze conferentie uiterst nuttig om eens te meer tal van Europese krachten samen te brengen en opnieuw werk te maken van een sociale tegenmacht in de EU. Olivier Besancenot van de NPA (Nouveau Parti Anticapitaliste) stelde tijdens de slotmeeting dat de periode van de sociale fora voorbij is: “Vandaag moeten we geen muur bouwen tussen sociale bewegingen en politieke organisaties. Ze hebben een complementaire functie –zonder onderlinge hiërarchie – en laten we alle consequente antineoliberale en antikapitalistische krachten verenigen”. Hij voerde een pleidooi voor de eerste Europese algemene staking uit de geschiedenis. We komen later zeker nog terug op deze inspirerende conferentie. Het laatste woord is echter aan de Spaanse indignados: “Zolang jullie ons beletten om te dromen, zullen wij jullie slaap verstoren”.

David Dessers is lid van Socialisme 21 en Rood! Dit artikel verscheen eerder op www.socialisme21.be De Coalition of Resistance is een samenwerking van verschillende initiatieven tegen het sociale afbraakbeleid in de UK. Voor meer info en een uitgebreid verslag van de conferentie kan je terecht op http://www.coalitionofresistance.org.uk/